

(фестиваль)

Лише тринадцять годин у Берліні, а я вже розбитий ушент. Дзвонив телефон. Я його чув. Прокинувся від дзвінка. Я був тут, але десь-інде. У відключці. На іншій планеті. Гудка не було чути, тільки серце, яке билось важко й не в такт. Телефон і далі свердлив мозок звуком. Я виринув із пласкої розпростертої темряви й побачив власну кисть. Таке собі видовище. Вона наблизилася. Обережно торкнулася мого обличчя, неначе прокинулася в ліжку з незнайомцем, ніби була приєднана до тіла іншого чоловіка. Форма пальців раптом викликала в мене нудоту. Я далі лежав. Телефон не вгамовувався. У кімнаті лунали якісь тихі голоси, іноді стогін, невже хтось підняв за мене слухавку? Чому ж тоді я все ще чую дзвінок? Чому хтось сторонній у моїй кімнаті? Хіба я не вкладався спати сам? Я обернувся, і до мене дійшло, що звуки линули від телевізора. Двоє чоловіків трахали жінку. Вона не здавалася дуже задоволеною, радше байдужою. На сідниці було витатуювано вельми недоречно розташованого метелика. Стегна вкриті синцями. Чоловіки були огрядними й блідими, заледве мали ерекцію, проте не здавалися, глухо стогнали, проникаючи в неї з усіх можливих боків. Це незграбне й гнітюче вовтузіння було неможливо споглядати. Байдужість жінки змінилася на мить болісною гримасою, коли один із чоловіків ляснув її по роті в'ялим членом. Кисть зникла з мого обличчя. Відразу по тому зникло й зображення. Якби я ввів номер своєї кімнати, то мав би ще дванадцять

годин доступу до платного ТВ. Я не мав бажання. Та й не пам'ятав номера. Лежав упоперек ліжка, наполовину вибравшись із піджака, – невдала спроба заснути як нормальна, пристойна й роздягнена людина; мабуть, на тому я й зупинився, перш ніж світло згасло в лівому кутку над головою.

Так... один черевик стояв на підвіконні. Чи стояв я там, милуючись краєвидом, чи думав про щось зовсім інше? Можливо. Неможливо. Гадки не маю.

Мені боліло коліно. Я знову знайшов руку. Це була моя рука. Я штовхнув її в бік нічного столика, і тієї самої миті, коли вона зависла, як хворий, розчепірений птах над білим паціюком, що моргав червоним зловісним оком, телефон перестав дзвонити. Рука полетіла назад. Зі спини підійшла тиша, лизнувши хребет залізним язиком, потягнула тугу блискавку на шиї донизу. Я довго не ворухився. Мені треба відновити баланс. Зелені повітряні бульбашки нудоти й відрази мали б незабаром зникнути із цієї поторсаної плоті, із западин моєї душі. Я нічогісінько не пам'ятав. Мною неначе пройшлася велетенська гумка-стирачка, авжеж, як і багато разів раніше.

Годі й намагатися згадати, скільки в мене в житті було тих стирачок. Єдине, що я пам'ятаю напевно, – моє ім'я. Бо хто може забути таке страхіття: Барнум. Барнум! Ким насправді вважають себе батьки, які засуджують своїх синів і дочок на довічне ув'язнення за ґратами літер?

«А ти не можеш просто змінити ім'я?» – запитував дехто, але вони поняття зеленого не мали, про що теревеняць. Бо це не допомогло б. Якщо ти намагаєшся позбутися імені, воно переслідуватиме тебе з подвійною ганьбою. Барнум! Пів життя я прожив із цим ім'ям. Найгірше – воно вже майже почало мені подобатися.

Тоді я побачив, що тримаю щось в іншій руці, ключ-картку, шматок нейтрального пластику з певною кількістю отворів

у певному порядку, який можна було вставити в банкомат дверей і спустошити рахунок кімнати, якщо тільки попередній гість не перевищив ліміт, залишивши обгризені нігті під ліжком і вм'ятину від важких снів на матраці. Я міг бути де завгодно. У кімнаті в Осло, у кімнаті на Ресті, кімнаті без краєвиду. Валіза стояла на підлозі, стара мовчазна валіза, яку я ще не встиг розпакувати, власне, вона була порожня, містила лише кілька нашвидкуруч написаних сторінок рукопису. Бувало, що я прибував і відбував. Так, це про мене. Прибувати, відбувати, а потім приповзати назад. Проте я все ще міг читати. На стільці біля вікна висів білий банний халат із назвою готелю. *Kempinski. Kempinski!* Цієї самої миті місто увірвалося в мою свідомість. Я почув Берлін. Чув екскаватори на сході й дзвони церков на заході. Підвівся неквапом. Цей день був у розпалі, і він почався без мене. Я також дещо пригадав: у мене мала бути зустріч. Червоне око телефона продовжувало блимати. Я отримав повідомлення. Але мені було начхати. Педер міг почекати. Бо хто ж іще, окрім Педера, міг дзвонити й залишати повідомлення в цей час? Звичайно, це був Педер. А він міг почекати. Педер умів чекати.

Це я його видресував. Ніхто, хто має хоч одну клепку в голові, не домовляється про зустріч до обіду першого ж ранку в Берліні – лише Педер, мій друг, мій партнер, мій агент, у нього були зустрічі перед сніданком, бо Педер став респектабельним.

Годинник показував за дві хвилини пів на першу. Цифри світилися зеленим квадратним шрифтом під мертвим екраном телевізора й змінилися на пів на першу точно між двома аритмічними ударами серця.

Скинувши одяг, я відкрив мінібар і випив дві пляшечки лікеру *Jägermeister*. Відчувши нуль ефекту, випив ще одну, пішов у ванну й про всяк випадок проблювався. Я не міг пригадати, коли востаннє їв. Запечатаний рулон туалетного паперу нагадав, що я навіть

ще не сходив до туалету. Отож я почистив зуби, накинув банний халат, засунув ноги в білі готельні капці й, перш ніж вийти, побачив, що червоне око телефона досі витріщається на мене, однак Педер міг почекати, це була його робота. Педер міг базікати не зупиняючись аж до нового прищестя.

Спустившись ліфтом до басейну, я позичив плавки, випив одне пиво й ще один *Jägermeister* і проплив три кола, поки виснажився. Я лежав на водній поверхні. Класична музика лилася з невидимих колонок, звичайно ж, цифрові варіанти Баха, яких не торкалася людська рука.

Кілька жінок лежали на спині й тихо дрейфували. Вони плавали на американський манір, розставивши руки немов крила, на них були протисонцеві окуляри, які вони постійно зсували на чоло, щоб краще бачити, щоб не прогавити нагоди зустрітися з чийсь поглядом, можливо, Роберта Дауні-молодшого, який міг би прокриуляти повз край басейну, чи Аль Пачіно в туфлях на платформі, або мого давнього друга Шона Коннері, якого я б тоді пригостив справжнім келихом, палко подякувавши за останню зустріч.

Але нікого з того поверху Олімпу на горизонті не було, а я не був вартим уваги. Жінки поправили протисонцеві окуляри й трималися на плаву повільними блакитними руками – просто-таки ангели в хлорі зі здутими животиками. Я раптом заспокоївся, почувався геть виснаженим, спокійним і майже щасливим. Я також дрейфував, але на норвезький манір – з руками вздовж тіла й розчепіреними пальцями, щоб триматися на плаву.

Нарешті омріяний баланс. І саме тієї миті мені раптово скаламутила душу тривога, сподівана, як узимку сніг. Тривога наскрізь проклувала спокій. Виклювала його до зернинки. Чи сталося щось варте занепокоєння минулої ночі? Чи маю я купити комусь квіти, за щось перепросити, просити вибачення, працювати безплатно, лизати сраку? Без поняття. Усе могло трапитися. Мене мучили підозри.

Я піднявся, викликавши хвилі під американськими паннами, виліз нагору нерівними сходинками, як горбатий гермафродит, почув тихий сміх над водою, і тієї ж миті з роздягальні вийшов Кліфф Річард³, так, це справді був він, у готельному банному халаті й капцях. Його волосся лежало як плато на голові, а обличчя було свіжим і підтягнутим. Він був схожий на мумію, яка втекла з піраміди шістдесятих. Інакше кажучи, він добре тримався, жінки ожили й почали чепуритися, дихаючи як доброзичливі гноми, хоча Кліфф, можливо, не був першим номером їхнього списку бажань. Проте для мене він був більше ніж достатньо хорошим.

Його поява змусила мене забути на мить про тривогу – самою лише своєю присутністю, так само як і тоді, в історії минулого життя, моєї і Фредовій спільній історії, яку я називаю просто *тоді* – тоді, коли я сидів у нашій кімнаті на Чиркевеен із приклеєним до програвача вухом і слухав *Livin' Lovin' Doll*, поки Фред мовчки лежав у ліжку з широко розплющеними очима, на той момент він не розмовляв поспіль двадцять два місяці – стільки часу, скільки слониха вагітна, жодного разу не розтулив уст відтоді, як померла Наша Стара.

Мама, Болетта, класний керівник, шкільний стоматолог, Естер із кіоску, Бог і хто тільки міг облишили марні спроби витягнути з нього бодай пів слова, нікому це не вдалося, а тим паче мені. Однак коли я підняв голку звукознімача з наміром програти *Livin' Lovin' Doll* удвадцять, Фред піднявся з ліжка, зірвав звукознімач, зійшов у двір, жбурнув грамофон у смітник і почав розмовляти. Для цього був потрібен Кліфф. І за це мені хотілося щиро йому подякувати. Але сер Кліфф Річард просто оминув мене півмісяцем і, сівши, наче мумія з ліктем тенісиста, на ергометричний велосипед між дзеркалами в кутку, почав крутити педалі в напрямку власного відображення, ніколи, проте, його не наздоганяючи.

³ Британський виконавець популярної музики, що одним з перших серед англійців почав співати в стилі рок-н-рол.

Тим часом моя рука ковзнула барною стійкою і піднесла до рота перше, що опинилося поблизу, – джин-тонік, чистий цукор на смак.

Чотири годинники показували час у Нью-Йорку, Буенос-Айресі, Джакарті й Берліні. Мені вистачило Берліна. Чверть на другу. Зараз десь пітнів Педер. Спілкувався, перепрошував, приносив пиво, каву, сендвічі, телефонував у готель, розшукував мене, залишав повідомлення, бігав навколо пресцентру, кивав усім, кого впізнавав, кланявся всім, кого не знав, і давав візитку всім, хто не впізнав його. Я майже чув, як він каже: «Барнум скоро прийде, він, напевно, просто дав невеликий гак, ви ж знаєте, як це буває, чи не так, найкращі ідеї з'являються в головах сав-роззяв, а я лише практична фантазія, яка допомагає їм їх реалізувати, тож вип'ємо за Барнума!».

Так, Педер зараз точно пітнів, А втім, це йому на користь. Я засміявся, я голосно реготав на краю басейну готелю *Kempinski*, поки Кліфф Річард змагався з трьома дзеркалами й масними поглядами американських панн; так само зненацька, як виникла тривога, а потім сміх, мені забило памороки. Що зі мною відбувається? Чому я в якомусь збоченому екстазі, що за хворобливе щастя мене охопило? Чи це останній сміх перед тим, як мене накриє? Що за передчуття викликало в мене тваринний жах? У грудях похололо. Я похитнувся на зелених мармурових кахлях. Проковтнув сміх. Анулював його. Це була не тиша перед бурєю. Це була тиша, яка змушує котів тремтіти задовго до того, як уперіщить дощ.

Я прийняв душ і деякий час обмірковував, чи не полежати в солярії. Перед зустріччю не завадило б підтягнуте обличчя й натяк на засмагу. Проте я перебував у фазі байдужості та млявості. Натомість замовив пиво. Офіціант ледь усміхнувся, подаючи мені пляшку. Мене раптом вразило, який він юний. Він носив готельну уніформу з незграбною гідністю, майже зухвало, наче дитина, яка вкрала парадний батьків костюм. Я припустив, що він

із колишньої Східної Німеччини, було щось у цій зухвалості, що змусило мене так подумати. Схоже на те, що він почав довге сходження соціальною драбиною в басейні готелю *Kempinski*.

– Містере Барнуме? – тихо звернувся він. Очевидно, думав, що це моє прізвище. Не він єдиний. Я йому пробачив.

– Так? Це я.

– Повідомлення для вас.

Він подав мені широкий конверт із логотипом готелю. Педер таки знайшов мене. Навіть якби я сховався за виступами Ресту, він би мене знайшов. Спав би я у витверезнику, імовірно, Педер розбудив би мене там. Кінець кінцем, прокинувся б я в пансіоні Коха на Бугстадвеен, безперечно, Педер би грюкав у двері.

Я сперся на стійку.

– Як тебе звати? – запитав я.

– Курт, пане.

Я кивнув у бік дзеркал у кутку.

– Бачиш того хлопця, Курте? Що крутить педалі як навіжений.

– Так, пане. Бачу.

– Упізнаєш?

– На жаль, пане. Ні.

До мене повільно, але з упевненістю дійшло, що я теж перетворився на старигана.

– Нічого, Курте. Віднеси йому колу. Дієтичну. Коштом моєї кімнати.

Я склав конверт учетверо й поклав у кишеню банного халата. Якщо Педер прагне, щоб я теж пітнів, його волю буде виконано. Узявши із собою пиво в сауну, я сів на верхню полицю. Там уже сиділи кілька людей, яких я ледь упізнав, але не міг точно ідентифікувати, тому привітався, не дивлячись прямо, просто трохи кивнувши головою – моя особлива звичка, особистий жест світові. Однак інші безсоромно витріщилися на мене. Я лише сподівався, що серед них не було моїх колег, драматургів із *Norsk*